

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
ROK SZKOLNY 2025-2026

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 8 IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA
W MALBORKU

Spis treści

Wprowadzenie	3
Główne cele programu	4
Działania wychowawcze określone w niniejszym programie obejmują w szczególności:	4
Działania profilaktyczne określone w niniejszym programie obejmują w szczególności:	5
Obowiązujące akty prawa:	6
Przy opracowaniu programu uwzględniono:	6
Charakterystyka absolwenta	6
Program określa wydzielone obszary działania:	7
Uczestnicy programu	8
Dyrektor szkoły:	8
Rodzice:	8
Nauczyciele, wychowawcy:	9
Uczniowie	10
Rada pedagogiczna szkoły:	10
Psycholog i pedagog szkolny:	10
Pedagog specjalny	11
Diagnoza zagrożeń	13
Szczegółowe cele wychowawcze do realizacji	14
Sfera fizycznego rozwoju ucznia – edukacja zdrowotna realizowana będzie poprzez:	14
Sfera społecznego rozwoju ucznia – kształtowanie postaw społecznych (relacje):	20
Sfera rozwoju psychicznego – wartości, normy, wzory zachowań (kultura)	22
Profilaktyka zachowań ryzykownych – bezpieczeństwo	25
Harmonogram – sposób realizacji zadań (realizacja treści programowych)	27
Organizacja zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla uczniów	28
Organizacja działań dla rodziców	40
Organizacja działań dla nauczycieli	41
Ewaluacja programu	42

Nauczyciele Szkoły Podstawowej nr 8 im. Mikołaja Kopernika w Malborku budują z uczniami relacje oparte na zaufaniu, prowadzą rozmowy, uczą nawiązywania serdecznego kontaktu, sympatii, szacunku i tolerancji. Kształtują jednostki twórcze, kreatywne, zdolne do sterowania własnym rozwojem w szkole i poza nią. Nauczyciele pomagają uczniom lepiej rozumieć otaczający świat i zasadność własnych postaw, rozwijają umiejętności komunikacyjne, które umożliwiają dialog z innymi, wspierają rozwój indywidualny i społeczny ucznia, wskazują, jak i gdzie szukać sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi zarówno z poszukiwaniem własnej tożsamości, jak i wzorcami do naśladowania.

Wprowadzenie

Treści programu wychowawczo-profilaktycznego wynikają z przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737), treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, określonej rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.), oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).

Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego. Integruje realizowane dotychczas działania wychowawcze oraz profilaktyczne i opracowany został w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb w zakresie zapobiegania zagrożeniom.

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 8 im. Mikołaja Kopernika w Malborku obejmuje wszystkie działania i treści o charakterze wychowawczym i profilaktycznym, gdzie wychowanie rozumiane jest jako proces wspomagania ucznia w rozwoju, oparty na indywidualnej osobowej relacji poszanowania godności obu stron (wychowawcy, rodzica, nauczyciela oraz wychowanka), które współdziałają ze sobą, dążąc do osiągnięcia celów wychowania, tj. do osiągnięcia pełnej dojrzałości ucznia w czterech podstawowych sferach: fizycznej, społecznej, poznawczej i emocjonalnej. Działania zawarte w programie zapewniają kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym szkoły. Upowszechniają wśród dzieci i młodzieży wiedzę i umiejętności niezbędne do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej

oraz zasady zrównoważonego rozwoju i kształtują postawy sprzyjające jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej. Upowszechniają wśród uczniów wiedzę o bezpieczeństwie oraz kształtują właściwe postawy wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych, i sytuacji nadzwyczajnych, pozwalają kształtować umiejętności sprawnego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 8 im. Mikołaja Kopernika w Malborku obejmuje wszystkie działania wspomagające wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami, które jednocześnie ograniczają i likwidują czynniki ryzyka mogące zaburzać jego prawidłowy rozwój i zdrowe życie. Chcemy, by nasza szkoła była bezpieczna, by nie dochodziło do zakłóceń procesów wychowawczych, które prowadzą do dezorganizacji procesu dojrzewania dzieci i młodzieży oraz zaburzeń w zachowaniu. Chcemy dostarczać wszystkim odbiorcom wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia i występujących zagrożeń, by w konsekwencji nauczyć uczniów odpowiedzialności za własne wybory. Chcemy rozwijać u uczniów więzi z grupą społeczną, aby panowało poczucie przynależności do grupy, kształtować komunikatywność, kreatywność i empatię, umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów, uczyć odpowiedzialności, kształtując w środowisku szkolnym normy i reguły sprzyjające zdrowemu życiu, które jednocześnie eliminują możliwość wystąpienia dysfunkcji.

Program realizowany będzie przez wychowawców klas, podczas godzin z wychowawcą, nauczycieli wszystkich przedmiotów, specjalistów (psychologa, pedagoga, pielęgniarkę szkolną) oraz pozostałych pracowników szkoły, we współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Obowiązkiem nauczycieli wychowawców i nauczycieli przedmiotów oraz specjalistów jest opracowanie planów wychowawczo-profilaktycznych klas na bazie szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.

Główne cele programu

Nadrzędnym celem programu jest wychowanie, rozumiane jako wspieranie wychowanka w rozwoju, ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki (art. 1 pkt 3 ustawy – Prawo oświatowe), rozumianej jako interwencja kompensująca niedostatki wychowania.

Celem działań wychowawczych szkoły jest kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych, umiejętności intrapsychicznych ucznia, które pozwolą radzić sobie ze sobą i z wyzwaniami świata, oraz budowanie jego odporności na potencjalne zagrożenia.

Działania wychowawcze określone w niniejszym programie obejmują w szczególności:

- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- tworzenie spójnego środowiska wychowawczego, w którym wartości i normy życia są zrozumiałe dla wychowanka, w którym wychowawcy współpracują, wspierając ucznia w integralnym rozwoju i osiągnięciu pełni człowieczeństwa,
- kształtowanie systemu wartości,
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli i rodziców lub opiekunów,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli oraz rodziców lub opiekunów,
- kształtowanie u uczniów i wychowanków postaw prospołecznych, w tym przez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym oraz zaangażowaniu w działalność podmiotów,
- wspieranie edukacji rówieśniczej poprzez realizację programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Działania profilaktyczne określone w niniejszym programie obejmują w szczególności:

- wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych, niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji,
- realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych programów zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.

Obowiązujące akty prawa:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 72),
- Powszechna deklaracja praw człowieka,
- Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- Konwencja o prawach dziecka,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 986),
- programy międzynarodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia,
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1798),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.),
- standardy ochrony małoletnich
- podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku 2025/2026

Przy opracowaniu programu uwzględniono:

- obowiązujące przepisy prawa,
- analizę dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły,
- diagnozę oczekiwań rodziców przeprowadzoną badaniami na temat kluczowych celów wychowawczych stawianych przez rodziców w procesie wychowawczym na temat przyszłości ich dziecka oraz oczekiwań rodziców w stosunku do szkoły i szkolnych specjalistów w zakresie wspomagania dziecka w rozwoju,
- ocenę potencjału i możliwości rozwojowych uczniów (na podstawie wyników egzaminów państwowych uczniów kończących poprzedni etap edukacyjny, wyników testów wewnętrznych, wyników olimpiad, konkursów i zawodów sportowych, wolontariatu, samorządności itp.),
- identyfikację środowiska lokalnego,
- zasoby szkoły: przygotowanie merytoryczne nauczycieli do podejmowania działań wychowawczych i profilaktycznych, zasoby materialne (boisko szkolne, pracownia, sala gimnastyczna), zasoby techniczne (wyposażenie pracowni), zasoby organizacyjne (wolontariat uczniowski).

Charakterystyka absolwenta

Działania zawarte w programie zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, którego cechować będzie, niezależnie od posiadanych indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i uzdolnień, posiadanie uniwersalnych cech warunkujących odpowiednie funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent kończący szkołę:

- dobrze funkcjonuje w swoim środowisku rówieśniczym, w szkole i w domu,
- jest pogodny, pozytywnie nastawiony do otoczenia, jednak niebezkrytycznie,
- umiejętnie komunikuje się z innymi, dostosowuje się do zachodzących zmian, reguł i zasad, które wyznaczają kierunek jego działania,
- umiejętnie szuka sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi z poszukiwaniem własnej tożsamości oraz wzorców do naśladowania,
- jest twórczy, kreatywny i zdolny sterować swoim kształceniem w szkole i poza nią,
- potrafi nawiązać serdeczne kontakty, odnosi się z szacunkiem do innych, jest sympatyczny, tolerancyjny, empatyczny i ciekawy świata,
- jest otwarty na inne kultury, posiada umiejętności porozumiewania się w języku obcym,
- jest samodzielny, potrafi współdziałać w zespole, poszukuje nowych rozwiązań, wymienia się doświadczeniami z innymi, potrafi porządkować i rozwiązywać problemy,
- potrafi współdziałać z innymi, jest wrażliwy na los potrzebujących, bierze na siebie odpowiedzialność za własne życie i życie społeczne.

Program określa wydzielone obszary działania:

- 1) wychowawcze – promujące zdrowie psychiczne oraz wspomagające uczniów w rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej oraz aksjologicznej,
- 2) edukacyjne – mające na celu poszerzanie wiedzy i umiejętności uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat kształtowania postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji,
- 3) informacyjne – polegające na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń w cyberprzestrzeni, mających na celu kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych,
- 4) profilaktyczne – wspierające uczniów:
 - a) w rozwoju, poprzez podejmowanie działań ograniczających zachowania ryzykowne,

- b) w rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych.

Uczestnicy programu

Dyrektor szkoły:

- dba o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej,
- organizuje szkolenia dla nauczycieli,
- dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły,
- uczestniczy w procesie diagnozy zagrożeń szkoły oraz w oddziaływaniach wychowawczo-profilaktycznych,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne,
- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole, dbając o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- znają i akceptują program oraz czynnie współpracują przy jego realizacji,
- przekazują i egzekwują stosowanie ogólnie przyjętych norm kulturalnego zachowania,
- wdrażają dzieci do poczucia obowiązku i odpowiedzialności za własne postępowanie.

Nauczyciele, wychowawcy:

- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego,
- prowadzą w różnych formach szkolenia i konsultacje dla rodziców,
- sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami szkoły, a w szczególności tworzą warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie,
- poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków,
- uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości,
- realizują w toku pracy wychowawczo-profilaktycznej treści i cele niniejszego programu oraz nadzorują udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w swojej klasie,
- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie poprzez rozpoznanie indywidualnych potrzeb uczniów, współpracując w tym zakresie z pedagogiem specjalnym,
- opracowują plan pracy wychowawczo-profilaktycznej dla klasy na dany rok szkolny, na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym (uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów),
- przygotowują sprawozdania z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy (dwa razy w roku),
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- wykonują zadania jako członkowie zespołów wychowawczych zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- oceniają zachowania uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami i wewnątrzszkolnym systemem oceniania uczniów,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach.

Ponadto, wszyscy nauczyciele realizują program wychowawczo-profilaktyczny, a w szczególności:

- uwzględniają go przy realizacji klasowych planów pracy,
- reagują na przejawy niedostosowania społecznego u uczniów,
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb,

- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole i poza jej terenem, np. na wycieczkach szkolnych, świadczą pomoc psychologiczno-pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują młodzież w duchu patriotyzmu i demokracji,
- prowadzą rozmowy z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- kształtują u uczniów pozytywne myślenie i stawianie na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy uczniów.

Uczniowie

Wszyscy uczniowie szkoły są poddani oddziaływaniom tego programu:

- otrzymują dość zachęty, aby uczyć się śmiałości,
- w pełni aprobowani uczą się lubić samych siebie,
- często słyszą słowa uznania,
- uczą się stawiać sobie cele,
- w poczuciu bezpieczeństwa uczą się ufać sobie i innym,
- otaczani są rzetelnością i uczciwością, uczą się, czym jest prawda i sprawiedliwość.

Rada pedagogiczna szkoły:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego (w porozumieniu z radą rodziców),
- opracowuje wspólnie z dyrektorem dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- dokonuje ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Psycholog i pedagog szkolny:

- udzielają pomocy uczniom, którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, oraz uczniom, którzy padli ofiarą przestępczości,

- w sposób zdecydowany reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim podejrzanym zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- współpracują z instytucjami w organizowaniu różnych form spędzania czasu przez uczniów, szczególnie z rodzin zaniedbanych środowiskowo,
- współpracują z policją, z sądem dla nieletnich, z kuratorami (w razie zaistniałej potrzeby), z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- kształtują u uczniów i ich rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji wynikających z popełnionych czynów,
- udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów, prowadzą zajęcia terapeutyczne z dziećmi – indywidualne i grupowe, stosują profilaktykę zachowań ryzykownych wśród uczniów,
- organizują spotkania i prelekcje dla rodziców na tematy związane z procesem nauczania i wychowania, udzielają wsparcia zgłaszającym się rodzicom w sytuacjach trudnych wychowawczo i losowo, współpracują z nauczycielami w zakresie procesu nauczania i wychowania uczniów,
- prowadzą badania i działania diagnostyczne uczniów (indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych),
- współpracują z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych.

Pedagog specjalny

- 1) Współpracuje z nauczycielami grup lub innymi specjalistami, rodzicami oraz uczniami w:
 - a) rekomendowaniu dyrektorowi szkoły do realizacji działań w zakresie zapewnienia aktywnego i pełnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły (np. rekomendowanie programów/projektów/innych działań, których celem jest aktywizacja dzieci z niepełnosprawnościami na terenie szkoły) oraz dostępności, o której mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2240), np.: monitorowanie dostępności architektonicznej budynku, sprawdzenie, czy uczniowie z niepełnosprawnościami znają procedurę ewakuacyjną, monitorowanie strony szkoły pod kątem tagów i opisów zdjęć,
 - b) prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie dziecka i jego uczestnictwo w życiu szkoły,

- c) rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów,
 - d) określeniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka,
- 2) pracuje w zespole ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej i współpraca z zespołem, który tworzą nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniami w zakresie opracowania i realizacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, którzy posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym zapewnienie temu dziecku pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- 3) koordynuje pracę zespołów nauczycieli pracujących przy WOPFU i IPET,
- 4) wspiera nauczycieli grup wychowawczych i innych specjalistów w:
- a) rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych dzieci lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły,
 - b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z dzieckiem,
 - c) dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka oraz jego możliwości psychofizycznych,
 - d) doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb dziecka,
- 5) udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, rodzicom uczniów i nauczycielom, uczestniczy w spotkaniach z rodzicami dzieci w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz w okresie w celu omówienia sytuacji i potrzeb dziecka, a także działań wspierających podejmowanych w domu,
- 6) współpracuje, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami z:
- a) rodzicami uczniów,
 - b) poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi,
 - c) placówkami doskonalenia nauczycieli,
 - d) innymi szkołami i placówkami,
 - e) organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci, uczniów,

- 7) przedstawia radzie pedagogicznej propozycje w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli szkoły zakresie zadań o których mowa powyżej.

Diagnoza zagrożeń

Szkoła Podstawowa nr 8 im. Mikołaja Kopernika w Malborku każdego roku szkolnego przeprowadza diagnozę środowiska wychowawczego, analizuje potrzeby i zasoby. W celu urealnienia sytuacji wychowawczej w szkole, a w efekcie profilaktycznej, korzystamy z:

- badań ankietowych skierowanych do rodziców na temat atmosfery w szkole oraz warunków organizacji nauki w niej,
- spostrzeżeń wychowawców na temat zachowań problemowych w klasie,
- ludzkich zasobów szkoły, tj. kompetencji kadry kierowniczej, kompetencji zawodowych nauczycieli, rozwijanych poprzez dodatkowe doskonalenie się, kompetencji szkolnych specjalistów (pedagoga i psychologa, psychoterapeuty, pielęgniarki szkolnej), kompetencji szkolnych realizatorów programów profilaktycznych, kompetencji specjalistów spoza szkoły – współpracujących z nią, rodziców oraz wolontariuszy.

Wyniki diagnozy i ewaluacji dotychczasowych programów wskazują, że szkoła jest miejscem bezpiecznym, kładzie nacisk na kulturę zachowania i języka. Pracownicy szkoły pomagają rodzicom rozwiązywać sytuacje trudne u dzieci i młodzieży.

Zdecydowana większość rodziców (80,9%) jest zadowolona ze współpracy z gronem pedagogicznym a (72,1%) docenia jego wsparcie oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, edukacyjnych i emocjonalnych dzieci i młodzieży.

W oparciu o kierunki polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026, wnioski z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2024/2025, program wychowawczo-profilaktyczny szkoły, wyniki przeprowadzonych diagnoz zostały wyłonione następujące obszary problemowe:

- kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez rozwijanie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym
- szkoła miejscem edukacji obywatelskiej – kształtowanie postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich, odpowiedzialności za region i ojczyznę, dbałość o bezpieczeństwo własne i innych
- promocja zdrowego trybu życia w szkole – kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, wspieranie aktywności fizycznej uczniów

- profilaktyka przemocy rówieśniczej, zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych, profilaktyka uzależnień
- promowanie higieny cyfrowej i bezpiecznego poruszania się w sieci, rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych i w Internecie, poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli nowoczesnych technologii, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji oraz korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej,
- promocja kształcenia zawodowego w szkołach podstawowych oraz środowisku pracowników, wzmacnianie roli doradztwa zawodowego
- rozwijanie zainteresowań kulturą i językiem polskim wśród Polonii, nauczanie języka polskiego w środowiskach polonijnych
- wspieranie aktywności poznawczej i poczucia sprawczości ucznia poprzez promowanie oceniania kształtującego i metod aktywizujących w dydaktyce,
- kultywowanie tradycji szkoły, dbałość o klimat w szkole
- zapewnienie bezpieczeństwa w szkole

Szczegółowe cele wychowawcze do realizacji

Szczegółowe cele do pracy wynikają z diagnozy przeprowadzonej w szkole, w tym monitorowania i ewaluacji dotychczasowego programu wychowawczo-profilaktycznego, z uwzględnieniem wytycznych MEN i Ministerstwa Zdrowia w zakresie ochrony zdrowia psychicznego uczniów. Odniesienie do poszczególnych sfer rozwoju pozwoli harmonijnie oddziaływać na rozwój uczniów w poszczególnych obszarach. Zadania wychowawczo-profilaktyczne będą realizowane w roku szkolnym 2025/2026.

Sfera fizycznego rozwoju ucznia – edukacja zdrowotna realizowana będzie poprzez:

- wdrożenie działań szkolnego procesu promocji zdrowia
- kształtowanie czynnych postaw uczniów wobec zdrowia i bezpieczeństwa własnego i innych oraz umiejętności doskonalenia zdrowia własnego.

Nazwa działań wychowawczych	Nazwa działań edukacyjnych skierowanych do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych	Sposoby realizacji
Kształtowanie prawidłowych postaw i zachowań	Przeprowadzenie diagnozy środowiska szkolnego (poznanie	Działania informacyjne – dostarczanie wiarygodnych informacji	Lekcje wychowawcze, indywidualne konsultacje z

prozdrowotnych, określanie ich wpływu na zdrowie psychiczne, wspieranie aktywności fizycznej uczniów.	konkretnych potrzeb zdrowotnych uczniów). Współpraca nauczycieli klas I–VIII ze specjalistami zatrudnionymi w szkole w celu dokonywania diagnozy potrzeb zdrowotnych uczniów: – określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów, – rozpoznawanie przyczyn trudności zdrowotnych w funkcjonowaniu ucznia, w tym barier i ograniczeń utrudniających jego funkcjonowanie w szkole, – podejmowanie jednorazowych i cyklicznych wydarzeń związanych z promocją zdrowia sprzyjających rozwojowi kompetencji oraz potencjału dziecka w celu podnoszenia efektywności nabywania sprawności, – diagnozowanie występowania czynników ryzyka i czynników chroniących przed sięganiem po substancje psychoaktywne	na temat ryzyka i czynników chroniących przed sięganiem po substancje psychoaktywne przez uczniów. Długofalowa organizacja wspierania ucznia we wzmacnianiu odporności psychicznej poprzez: – realizację zajęć z zakresu edukacji, – nastawienie ucznia na własny rozwój (określenie swoich potrzeb – potencjał i deficyty – sformułowanie celów na podstawie aspiracji, marzeń i pragnień przez ucznia), – akceptację trudności (tj. zrozumienie, że trudności i problemy to wyzwania, które są częścią życia i służą naszemu rozwojowi, gotowość do wyjścia poza strefę komfortu), – wyrabianie optymizmu (wiara we własne siły, postrzeganie problemów jako wyzwań i możliwości gromadzenia	wychowawcą klasy, lekcje przedmiotowe, wydarzenia klasowe i szkolne, aktywna obecność uczniów w społeczności szkolnej i inne. Prowadzenie zajęć wychowawczych nt. zdrowia psychicznego i jego ochrony jako jednej z najważniejszych wartości w życiu.
--	---	---	--

	przez uczniów, – ocena występowania zjawisk zachowań ryzykownych, takich jak agresja, zażywanie środków odurzających, samookaleczenia, oraz zaburzeń odżywiania (bulimia, anoreksja, otyłość) lub snu. Współpraca z rodzicami w celu wzmacniania konstruktywnych postaw w zakresie stawiania swoim dzieciom realistycznych wymagań i wspierania dzieci w ich rozwoju. Kształtowanie odporności emocjonalnej (wyrabianie odporności na przykrości i inne emocje ujemne). Utrzymanie i rozwijanie dziecięcego entuzjazmu do bycia aktywnym. Podnoszenie poziomu aktywności fizycznej uczniów i obserwacja ich zachowań żywieniowych	nowych doświadczeń, poszukiwanie korzyści w każdej sytuacji), – prowadzenie pogadań na temat zdrowia psychicznego, odporności – psychicznej na godzinach wychowawczych, zgodnie z treściami uwzględnionymi w podstawie programowej	
Stwarzanie warunków harmonijnego rozwoju psychofizycznego	Opracowanie planu działań promocji zdrowia w oparciu o diagnozę potrzeb	Wyposażenie uczniów w umiejętności skutecznego dbania o własne zdrowie.	Lekcje WF, lekcje wychowawcze, indywidualne konsultacje z

uczniów poprzez aktywne działania prozdrowotne.	uczniów i rodziców w obszarach: – higiena osobista i otoczenia, – bezpieczeństwo i pierwsza pomoc, – ruch w życiu człowieka, – żywność i żywienie, – zdrowie psychospołeczne i edukacja do życia w rodzinie, – profilaktyka uzależnień, – promowanie zrównoważonych form spędzania wolnego czasu	Gazetki ściennie i ulotki. Udział w ogólnopolskich zawodach sportowych, akcjach i konkursach prozdrowotnych. Spotkania z higienistką szkolną i pedagogiem. Nawiązanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi: kooperacja z innymi szkołami, stacją sanitarno-epidemiologiczną, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, biblioteką publiczną, instytucjami kultury (teatrami i domami kultury), a także organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, powiatowym centrum pomocy rodzinie, MGOPS, placówkami zajmującymi się ochroną zdrowia, zwłaszcza zdrowia psychicznego (np. centrum zdrowia psychicznego), podmiotami wspierającymi właściwą organizację kształcenia dzieci ze specjalnymi	wychowawcą klasy, lekcje przedmiotowe, wydarzenia klasowe i szkolne, aktywna obecność uczniów w społeczności szkolnej i inne. Odpowiedzialni: nauczyciel WF, pielęgniarka, wychowawcy, specjaliści (pedagog, psycholog, pedagog specjalny). Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych np.: – „Bieg po zdrowie” – program antytytoniowej edukacji zdrowotnej, – „Trzymaj Formę!” – program edukacyjny o zbilansowanym odżywianiu i aktywności. Prowadzenie zajęć terapeutycznych rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne uczniów oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym z uczniami potrzebującymi wsparcia.
--	---	--	--

		potrzebami edukacyjnymi – by zapewnić uczniom i rodzicom adekwatną do potrzeb pomoc i wsparcie. Organizacja szkolnych imprez sportowych (tj. Dzień Sportu, wycieczki rowerowe, Bieg Niepodległości). Udział w wydarzeniach związanych ze Światowym Dniem AIDS	
Ugruntowanie wiedzy na temat korzyści z dbałości o zdrowie, rozwijania sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej – wpływ ruchu na zdrowie psychiczne człowieka.	Poszerzanie wiedzy na temat zdrowia i profilaktyki zdrowotnej. Kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych. Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania potrzeb i możliwości dzieci oraz organizowania i udzielania dzieciom pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dbanie o rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli o umiejętności dotyczące problematyki związanej z uzależnieniami.	Współpraca z instytucjami prowadzącymi profilaktykę w zakresie zdrowego odżywiania (otyłość, cukrzyca). Organizowanie zajęć z uczniami z uwzględnieniem treści promocji zdrowia – kształtowanie praktycznych umiejętności wykorzystania wiedzy w codziennych sytuacjach życia, formowaniu postaw prozdrowotnych uczniów. Poszerzenie wiedzy uczniów nt. suplementów diety i leków – spotkania z dietetykiem. Realizacja programu profilaktyki uzależnień i	Lekcje wychowawcze, indywidualne konsultacje z wychowawcą klasy, lekcje przedmiotowe, wydarzenia klasowe i szkolne, aktywna obecność uczniów w społeczności szkolnej i inne. Odpowiedzialni: wychowawcy, pedagodzy, dyrekcja, zespół ds. opracowywania procedur szkolnych. Uzależnienie od używek i dopalaczy – „Dopalaczom stop” – organizacja spotkań dla rodziców, uwrażliwienie na sygnały, które mogą

	Nabywanie umiejętności opierania się naciskom otoczenia, nabywanie umiejętności bycia asertywnym – warsztaty edukacyjne. Treningi umiejętności odmawiania papierosa, alkoholu, dopalaczy itd. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej.	rozwijanie umiejętności życiowych: – „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”, Organizowanie na terenie szkoły pozalekcyjnych zajęć: sportowo-rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych, regionalnych. Ochrona zdrowia fizycznego i psychicznego dzieci i młodzieży przez ich udział w dodatkowych oraz nieodpłatnych zajęciach sportowych – program MEiN. Udział uczniów w zawodach i masowych imprezach rekreacyjno-sportowych w szkole i na terenie miasta. Gazetki na korytarzach szkolnych na temat zasad zdrowego stylu życia. Konkursy plastyczne: „W zdrowym ciele zdrowy duch”, „Dzieciaki lubią zdrowe przysmaki”, Uzależnienia od alkoholu – propozycje spędzania wolnego czasu w ruchu, na sportowo, bez alkoholu; organizacja konkursów.	niepokoić. Godziny wychowawcze, filmy o uzależnieniach. Udostępnianie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców, w przypadku używania środków i substancji – wskazanie miejsc, w których można uzyskać pomoc. Spotkania z pielęgniarką szkolną, specjalistami. Stosowanie przez nauczycieli metod aktywizujących ucznia w realizacji działań promocji zdrowia – tworzenie codziennie warunków do dbałości o zdrowie poprzez realizację np.: warsztatów, projektów, debat, konkursów, różnych form aktywności ruchowej czy aktywnych przerw śródlekcyjnych.
--	--	---	--

		Podjmowanie działań ograniczających zachowania konfliktowe, stresowe, presję grupy, realizacja zajęć wychowania do życia w rodzinie. Konsultacje ze specjalistami Film edukacyjny. Studium przypadku.	
--	--	---	--

Sfera społecznego rozwoju ucznia – kształtowanie postaw społecznych (relacje):

- kształtowanie postaw ukierunkowanych na rozwijanie empatii i wrażliwości na potrzeby innych,
- profilaktyka przemocy rówieśniczej
- kształtowanie u uczniów i nauczycieli umiejętności pracy w zróżnicowanym zespole,

Nazwa działań wychowawczych	Nazwa działań edukacyjnych skierowanych do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych	Sposoby realizacji
Kształtowanie postaw empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.	Zajęcia kształtujące postawy empatii i wrażliwości na potrzeby innych – m.in. na zajęciach z wychowawcą, godzinach z psychologiem i pedagogiem. Propagowanie idei wrażliwości na potrzeby	Realizacja działań, lekcji, uroczystości, wspomaganie uczniów w rozwijaniu empatii i wrażliwości na potrzeby innych: – wdrożenie projektów edukacyjnych - kształtowanie u uczniów postaw, – kształtowanie	Lekcje wychowawcze, indywidualne konsultacje z wychowawcą klasy, lekcje przedmiotowe, wydarzenia klasowe i szkolne, aktywna obecność uczniów w społeczności szkolnej i inne. Odpowiedzialni:

	innych. Promowanie postaw empatii, wrażliwości na potrzeby innych – zajęcia profilaktyczne w formie warsztatowej – „Jak wspomagać osobę chorą przewlekle”. Organizacja przestrzeni edukacyjnej, która sprzyja rozwijaniu u uczniów empatii i wrażliwości na potrzeby innych – współpraca ze środowiskiem rodzinnym uczniów. Prowadzenie rozmów z uczniami: – dokonywanie oceny, czym jest empatia, wrażliwość na potrzeby innych – kreowanie u uczniów postawy współpracy i pomocy, – rozwijanie wrażliwości na potrzeby innych ludzi, dostrzeganie pozytywnych cech w innych, – nabywanie umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne i sytuacje innych ludzi – budowanie u dzieci świadomości własnych uczuć, – czynienie dobra wobec innych z jednoczesnym	postaw ukierunkowanych na empatię (wzajemne rozumienie i emocjonalne współuczestnictwo), czynienie dobra, wrażliwość na potrzeby innych. Podjęmowanie działań: – poczta walentynkowa. Działalność wolontariatu, działalność samorządowa. Organizowanie różnorodnych form współpracy z rodzicami oraz środowiskiem lokalnym w kreowaniu u dzieci postaw pomocy innym. Zajęcia i warsztaty z zakresu: empatia, wrażliwość, pełnienie ról w grupie, reagowanie na agresję, konstruktywne rozwiązywanie konfliktów, umiejętności samooceny, zajęcia integracyjne. Zajęcia i warsztaty na temat empatii, współpracy w grupie.	wychowawcy, specjaliści. Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne prowadzone na godzinach wychowawczych. Systematyczna współpraca z rodzicami w celu ujednolicenia systemu oddziaływań wychowawczych i budowania atmosfery wzajemnej pomocy
--	---	---	---

	kształtowanie poczucia własnej wartości i pewności siebie, która jest potrzebna w wyznaczaniu własnych granic, – motywowanie uczniów do rozwoju i wskazywanie mocnych stron uczniów, – korzystanie z różnych pozycji literatury do dostarczania wzorców empatycznych zachowań człowieka, wrażliwości na potrzeby innych Rozmowy z uczniami na temat dostrzegania potrzeb innych, w tym dzieci z doświadczeniem migracyjnym. Kształtowanie u uczniów umiejętności przestrzegania podstawowych reguł i norm obowiązujących w szkole – przestrzeganie zasad Kodeksu ucznia. Podjęmowanie przez pedagogów i wychowawców interwencji w sytuacjach łamania norm i reguł.	Rozwijanie empatii. Kształtowanie umiejętności poświęcania uwagi innym osobom, aktywne słuchanie, które pomaga dostroić się do emocji i uczuć innych. Nauka np.: – uważnego słuchania drugiej osoby, – nieoceniania innych, – zrozumienia drugiej osoby, wczuwania się w jej sytuację, – umiejętności współodczuwania, – wspierania bliskich osób w obliczu problemów, – zainteresowania uczuciami innych, – bezinteresownego pomagania innym osobom	
--	---	---	--

Sfera rozwoju psychicznego – wartości, normy, wzory zachowań (kultura)

- szkoła miejscem edukacji obywatelskiej

- rozwijanie zainteresowań kulturą i językiem polskim

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
Dbanie o dobrostan psychiczny uczniów, o relacje oparte na szacunku oraz współpracy w zespole.	Organizowanie spotkań zespołów nauczycielskich: – eliminowanie problemów związanych ze zdrowiem, w tym zdrowiem psychicznym uczniów, – wymiana informacji związanych z problemami dydaktycznymi i wychowawczymi mającymi związek z problemami zdrowia uczniów, – praca z uczniami – przeprowadzenie rozmów i pogadań na temat skutecznych form uczenia się oraz higieny pracy umysłowej i organizacji czasu wolnego, prowadzenie zajęć z wykorzystaniem różnych form pracy z uczniami – integrowanie dzieci i młodzieży w klasach, – prowadzenie zajęć terapeutycznych rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne uczniów oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym z uczniami potrzebującymi wsparcia, – przeciwstawianie się przejawom przemocy i agresji, krzywdzeniu innych, zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci poprzez	Przeprowadzenie cyklu zajęć integracyjnych z zakresu budowania satysfakcjonujących relacji z innymi na godzinach wychowawczych lub podczas wyjazdu klasowego. Przeprowadzenie godziny do dyspozycji wychowawcy „Uczeń – moje obowiązki i prawa”. Realizacja ogólnopolskich i lokalnych programów i projektów edukacyjnych oraz stosowanie strategii edukacyjnych opartych na stwarzaniu okazji do promowania. Doskonalenie współpracy rodzic–wychowawca oraz wychowawca/nauczyciel –rodzic– pedagog. Organizowanie konsultacji nauczycieli i specjalistów dla rodziców. Ochrona zdrowia fizycznego i psychicznego dzieci i młodzieży przez ich udział w dodatkowych oraz nieodpłatnych zajęciach sportowych – program MEiN. Udział uczniów w zawodach i masowych imprezach rekreacyjno-sportowych w szkole

	realizowanie Standardów Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem, zagrożeń, na które mogą być narażone, korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne. Praca w grupach zadaniowych, zwrócenie uwagi na uczciwość i szacunek, tolerancję i pomoc innym.	i na terenie miasta. Gazetki na korytarzach szkolnych na temat zasad zdrowego stylu życia. Przypomnienie ogólnoszkolnych norm i zasad zachowania. Warsztaty – uczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, sporów, sytuacji trudnych. Rozwijanie właściwych postaw społecznych, kształtowanie pozytywnej samooceny, umiejętności współżycia w zespole. Okazywanie szacunku innym osobom poprzez właściwą kulturę osobistą i stosowny sposób komunikacji
Kontynuacja działań – szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę	Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych i patriotycznych. Kontynuacja wdrażania projektów i programów w zakresie kształtowania postaw obywatelskich, społecznych i patriotycznych. Realizacja przedsięwzięcia ministra edukacji pt. „Podróże z klasą”. Realizacja wycieczek edukacyjnych w ramach projektu „Podróże z klasą” w klasach I–III oraz IV–VIII mających na celu poznawanie polskich tradycji,	Realizacja w ramach lekcji przedsięwzięć edukacji obywatelskiej – przekazywanie uczniom wartości, które kształtują odpowiednie postawy i zachowania, takie jak: – dobro społeczne – uczeń rozumie, że nasze decyzje i działania mają wpływ na innych i że dbanie o dobro społeczne jest ważne, – sprawiedliwość – uczeń rozumie pojęcie poczucia sprawiedliwości i równości wobec wszystkich ludzi, – tolerancja – uczeń okazuje szacunek i akceptuje różnorodności kulturowe, religijne i światopoglądowe, – odpowiedzialność – uczeń jest zachęcany do

	kultury oraz osiągnięć nauki. Wizyty uczniów w muzeum, galerii sztuki, teatrze, operze, filharmonii, centrum nauki, skansenie. Kształtowanie postaw obywatelskich na lekcjach historii i WOS. Realizacja działań kształtowania postaw obywatelskich, społecznych w szkolnym samorządzie, np.: – uczestnictwo w wyborach do szkolnego samorządu,	podejmowania odpowiedzialnych decyzji i działań, – demokracja – uczeń poznaje zasady – demokracji i znaczenia uczestnictwa – w życiu publicznym – Rozwijanie kompetencji obywatelskich, które pozwalają uczniom być aktywnymi członkami społeczeństwa – uczestnictwo uczniów w projektach społecznych, debatach, działaniach charytatywnych i innych inicjatywach, które pozwalają im zaangażować się w życie społeczne. – Kształtowanie postawy młodego Polaka na podstawie znajomości sylwetek – wybitnych rodaków tworzących nasze dzieje, jak i współczesnych. – Organizowanie uroczystości szkolnych z okazji świąt narodowych (rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja, – odzyskanie niepodległości – 11listopada). Przygotowywanie okolicznościowych gazetek do gablot.
--	--	--

Profilaktyka zachowań ryzykownych – bezpieczeństwo

- umiejętne wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych – rozumienie i respektowanie obowiązujących norm w życiu codziennym i cyberprzestrzeni – krytyczna analiza informacji.

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
Kontynuacja działań – bezpieczne poruszanie się w sieci oraz krytyczna analiza informacji dostępnych w Internecie	Uświadamianie zagrożeń, jakie niosą ze sobą współczesne technologie informacyjno-komunikacyjne i stałe bycie online. Organizacja zajęć dotyczących zagrożeń związanych z nadmiernym korzystaniem z urządzeń elektronicznych (laptopy, smartfony) oraz serwisów społecznościowych. Wskazanie korzyści i negatywnych stron korzystania ze sztucznej inteligencji	Realizacja zajęć wychowawczo-dydaktycznych na zajęciach z informatyki, na lekcjach wiedzy o społeczeństwie – poznanie instytucji, do których należy się zwrócić w przypadku występowania przemocy fizycznej lub psychicznej. Organizacja spotkań z policjantem. Konsultacje ze specjalistami. Realizacja zajęć edukacji dla bezpieczeństwa – poznanie zasad. Realizacja działań na zajęciach z wychowawcą. Filmy edukacyjne i materiały. Gazetki edukacyjne.

Realizacja edukacji dla bezpieczeństwa i proobronnej.	Realizacja działań/projektów związanych z zasadami postępowania w sytuacjach wybranych zagrożeń, np.: – zagrożenia pożarowego i powodziowego, – ekstremalnych warunków pogodowych, – wypadków i katastrof komunikacyjnych. Prowadzenie cyklu szkoleń/warsztatów dla poszczególnych etapów edukacji z zakresu udzielania pierwszej pomocy: 1) na wczesnym etapie edukacji przeprowadzenie działań związanych z: a) ochroną zdrowia i życia, w tym z oceną bezpieczeństwa miejsca zdarzenia, b) rozpoznaniem potencjalnego zagrożenia życia na podstawie prostych objawów, c) skutecznym wezwaniem pomocy; podejmowaniem wstępnych czynności ratujących życie. Prowadzenie zajęć z zakresu wiedzy na temat bezpieczeństwa państwa. Kształtowanie postaw obronnych, które obejmują wymagania z zakresu: – terenoznawstwa; - cyberbezpieczeństwa	Przekazywanie rodzicom materiałów edukacyjnych na temat realizowanych w szkole projektów związanych z zasadami postępowania w sytuacjach wybranych zagrożeń. Organizacja działań praktycznych w sytuacjach wybranych zagrożeń z udziałem uczniów. Organizowanie szkoleń udzielania pierwszej pomocy ze specjalistami. Informowanie uczniów na temat bezpieczeństwa państwa.
--	--	---

Harmonogram – sposób realizacji zadań (realizacja treści programowych)

Organizacja zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla uczniów

Zadania wychowawczo-profilaktyczne	Sposób realizacji	Odpowiedzialni za realizację zadań, dokumentacja
I. Zdrowie – edukacja zdrowotna		
Kontynuacja działań – realizowanie zadań mających na celu kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej.	1. Organizacja zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych rozwijających sprawność fizyczną (zajęcia pozalekcyjne, lekcje WF). 2. Uczestnictwo w konkursach profilaktycznych. 3. Projekcja filmów i prezentacji multimedialnych. 4. Redagowanie gazetek tematycznych. 5. Kontynuacja programu „Szkola promująca zdrowie”. 6. Badania przesiewowe i profilaktyczne badania lekarskie. 7. Dbanie o klimat społeczny w szkole, który jest także czynnikiem chroniącym przed zachowaniami ryzykownymi (dobry klimat sprzyja przystosowaniu się uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych, ma wpływ na lepsze wyniki w nauce, wyższą motywację do uczenia się, większe zaangażowanie uczniów w pracę na lekcjach oraz wyższe wskaźniki frekwencji). 8. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych. 9. Badania przesiewowe	Dietetyk, pielęgniarka szkolna – organizacja spotkań, pogadanek. Pielęgniarka szkolna. Nauczyciele organizatorzy konkursów – scenariusze imprez i konkursów. Nauczyciele, wychowawcy. Zajęcia z nauczycielami WF, wychowawcami klas

	i profilaktyczne badania lekarskie. 10. Gimnastyka korekcyjna. 11. Aktywne formy wypoczynku dostępne w szkole i w mieście: SKS. 12. Organizowanie wycieczek krajoznawczych, rekreacyjnych, rajdów turystycznych jako alternatywnych form wypoczynku. 13. Realizacja akcji propagującej spożywanie zdrowej żywności, owoców, warzyw i soków	
Profilaktyka zagrożeń	1. Środki i substancje psychoaktywne – wyposażenie uczniów, rodziców i nauczycieli w wiedzę o uzależnieniach i możliwościach szukania pomocy (narkomania, dopalacze, alkohol, nikotyna). 2. Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach nadzwyczajnych, takich jak np. organizacja i przebieg imprez ogólnopolskich lub międzynarodowych, sytuacja epidemiologiczna. 3. Organizacja konkursu na temat używek dla uczniów. 4. Gazetki ściennie, np. na temat zagrożeń zdrowia i życia. 5. Bieżące informowanie	Dzienniki zajęć nauczycieli i wychowawców. Dziennik zajęć pedagoga, psychologa, pedagoga specjalnego

	rodziców o widocznej zmianie w zachowaniu dziecka, o podejrzeniach. 6. Kształtowanie umiejętności prawidłowego i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych (np. wyszukiwania, porządkowania informacji z różnych źródeł); kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństwa wynikającego z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimedii; kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych.	
II. Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych		
Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę.	1. Rozwijanie postaw obywatelskich i prospołecznych. 2. Realizacja przedsięwzięcia ministra edukacji pt. „Podróże z klasą”. 3. Kształtowanie postaw obywatelskich na lekcjach historii i WOS. 4. Realizacja działań kształtowania postaw obywatelskich, społecznych w szkolnym samorządzie	Nauczyciele klas – Kodeks praw i obowiązków ucznia. Wychowawcy – zasady dobrego wychowania, gazetka szkolna

	Kształtowanie postaw i wartości. 5. „Wiem, czuję, rozumiem. Wychowanie do wartości” (kontynuacja treści i celów programu) – opracowanie i realizacja działań w kształtowaniu postaw społecznych dzieci. 6. Realizacja w ramach lekcji przedsięwzięć edukacji obywatelskiej – przekazywanie uczniom wartości, które kształtują odpowiednie postawy i zachowania	
Rozwijanie u uczniów empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym z wykorzystaniem aktywizujących metod	1. Organizowanie zajęć, w których uczeń ma możliwość stawiania pytań, analizowania zachowań, wymiany poglądów na temat tego, czym jest empatia, wrażliwość na potrzeby innych, czynienie dobra, współpraca. 2. Prowadzenie zajęć kształtujących umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne i sytuacje innych ludzi (dostrzeganie ich emocji i uznawanie potrzeb). 3. Organizowanie pracy w zróżnicowanym zespole. 4. Rozwijanie kompetencji społecznych uczniów poprzez empatyczne zachowania – nauka nazywania emocji, poznanie symbolu empatycznego słuchania i mówienia –	Wychowawcy – scenariusze imprez kulturalnych. Wychowawcy klas. Dokumentacja wychowawcy grupy/klasy, dziennik pedagoga / pedagoga specjalnego. Wychowawcy klas, specjaliści. Opiekun samorządu uczniowskiego.

	żyrafy. 5. Wystawa prac plastycznych tematycznych: „Czym jest empatia?”. Organizowanie akcji pomagania innym i udział w nich. 6. Organizacja przestrzeni edukacyjnej, która sprzyja rozwijaniu u uczniów empatii i wrażliwości na potrzeby innych – współpraca ze środowiskiem rodzinnym uczniów: a) prowadzenie rozmów z uczniami, dokonywanie oceny, czym jest empatia, wrażliwość na potrzeby innych – kreowanie u uczniów postawy współpracy i pomocy, b) rozwijanie wrażliwości na potrzeby innych ludzi, dostrzeganie pozytywnych cech w innych, c) nabywanie umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne i sytuacje innych ludzi – budowanie u dzieci świadomości własnych uczuć, d) czynienie dobra wobec innych z jednoczesnym kształtowaniem poczucia własnej wartości i pewności siebie, która jest potrzebna w wyznaczaniu własnych granic, e) motywowanie uczniów do rozwoju i wskazywanie mocnych stron	
--	--	--

	uczniów, f) korzystanie z różnych pozycji literatury do dostarczania wzorców empatycznych zachowań człowieka, wrażliwości na potrzeby innych (prezentacja w kącikach książek, bookcrossing) – opracowanie bibliografii. 7. Organizacja akcji i zabaw umożliwiających prezentację sprawności dzieci. 8. Analiza bieżących problemów wychowawczych pojawiających się w poszczególnych grupach, przekazanie informacji na zebraniu rady pedagogicznej w celu ustalenia działań i profilaktyki. 9. Angażowanie w pomoc innym (wolontariat), dostarczanie wzorów postępowania ludzi szlachetnych, pracowitych, uczciwych, uznających tolerancję, poszanowanie odmiennych opinii, przeciwstawiających się egoizmowi	
Profilaktyka zagrożeń	1. Uczestnictwo w zajęciach mających na celu wyeliminowanie niepożądanych zachowań, takich jak: agresja, brak tolerancji, przemoc w tym	Specjaliści, wychowawcy klas. Dzienniki specjalistów

	przemoc psychiczna, zachowania dyskryminacyjne, cyberprzemoc. 2. Systematyczna edukacja uczniów w zakresie radzenia sobie z własnymi trudnymi uczuciami. 3. Respektowanie przez uczniów zbioru zasad obowiązujących w szkole – pogadanki, dyskusje na lekcjach z wychowawcą. 4. Stała współpraca pracowników szkoły w zakresie zaobserwowanych negatywnych zachowań uczniów – reagowanie na wszystkie niepożądane zachowania. 5. Organizacja spotkań z policjantami – odpowiedzialność prawna nieletnich. 6. Kształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych; propagowanie informacji o zagrożeniach cywilizacyjnych (terroryzm, choroby, głód) – jak sobie radzić, gdzie szukać pomocy.	
III. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych		
Kontynuacja działań wspierania rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji	1. Nauczanie informatyki od klasy I – uświadamianie konsekwencji korzystania z różnych źródeł informacji – wykorzystanie projektów. 2. Bezpieczeństwo w Internecie – kształtowanie u uczniów	Wyznaczeni nauczyciele (zgodnie z odrębnym harmonogramem)

	umiejętności stosowania zasad ochrony osobistej, ochrony danych, ochrony tożsamości cyfrowej, krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych, naturalnego i odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznych. 3. Wsparcie edukacji informatycznej i medialnej w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu, kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych u uczniów: a) warsztaty dla uczniów klas IV–VIII na temat właściwych relacji rówieśniczych, b) pogadanki na temat krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych oraz negatywnego wpływu spędzania czasu wolnego przed komputerem. 4. Dzień Bezpiecznego Internetu. 5. Udział uczniów w różnych konkursach dotyczących profilaktyki uzależnienia od Internetu. 6. Indywidualna praca z uczniem wybitnie	
--	--	--

	uzdolnionym. 7. Rozwijanie umiejętności metodycznych nauczycieli i uczniów w zakresie prawidłowego i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych.	
--	---	--

Profilaktyka zagrożeń	1. Kształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych: a) omawianie zagrożeń związanych z życiem i zdrowiem, przemocą i krzywdzeniem nieletnich, z przemocą rówieśniczą, w rodzinie, cyberprzemocą, uświadamianie potrzeby ochrony danych osobowych, b) spotkania z przedstawicielami policji (analiza konsekwencji zachowań przemocy w sieci, możliwość szukania pomocy), c) „Co to jest stalking – jak sobie z nim radzić?”, d) „Co to jest cyberprzemoc – jak sobie z nią radzić?”, e) ustalenie zasad netykiety w szkole, f) kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych. 2. Stworzenie uczniowi możliwości korzystania z różnych źródeł informacji: α) wykorzystywanie przez uczniów wiedzy pozyskanej z różnych źródeł informacji, technologii informatycznej do	Specjaliści, wychowawcy, lekcje informatyki –dzienniki zajęć. Przedstawiciele policji, przedstawiciele fundacji – materiały informacyjne
------------------------------	---	--

	zajęć i prac domowych, β) zajęcia w sali komputerowej, χ) konkursy informatyczne. 3. Współpraca z instytucjami udzielającymi pomocy i wsparcia – diagnozowanie środowiska. 4. Ochrona ofiar przemocy, w tym przemocy w rodzinie: α) rozmowy z uczniem, konsultacje z rodzicami, procedura Niebieskiej Karty, β) uczestnictwo nauczycieli w szkoleniach z psychoterapeutą ds. pomocy rodzinie, χ) realizacja programu „Chronimy dzieci” – Fundacja Dzieci Niczyje, δ) gazetki tematyczne	

IV. Wartości, normy, wzory zachowań – kultura		
Dbanie o klimat szkoły	1. Kultywowanie tradycji i obyczajów szkoły – m.in. postaw pomagania innym. 2. Uczniowie dokonują analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które na nie wpływają. 3. Uczniowie mają szacunek dla innych, współdziałają z rówieśnikami, nauczycielami 4. i rodzicami: 5. biorą udział w uroczystościach o tym 6. charakterze, 7. uczestniczą w akcjach pomagania 8. innym. 9. Uczniowie rozwijają świadomość na temat zasad humanitaryzmu. 10. Zajęcia profilaktyczne dotyczące tematyki 11. promowania postaw empatii. 12. Rozwijanie związków z grupą społeczną, do 13. której uczeń należy – rodzina, społeczność szkolna, ogół społeczeństwa	Dokumentacja szkolna. Kalendarz. Przygotowanie uczniów do praktycznego wykorzystania wiedzy
Profilaktyka zagrożeń	1. Przeciwdziałanie objawom agresji, nietolerancji, dyskryminacji – dostosowanie warunków nauki, opieki i wychowania poprzez organizację pogadarek. 2. Przedstawienia, filmy edukacyjne. 3. Właściwe i sprawne realizowanie potrzeb psychicznych oraz społecznych. 4. Przeciwdziałanie objawom dyskryminacji – dostosowanie warunków	Uczestnictwo uczniów w działaniach – dziennik zajęć specjalistów, wychowawcy

	nauki, opieki i wychowania do potencjalnych obszarów dyskryminacji poprzez organizację pogadanek	
--	--	--

Organizacja działań dla rodziców

Zadania	Formy realizacji
Informowanie rodziców o podejmowanych przez szkołę działaniach wychowawczo- profilaktycznych	Zapoznanie rodziców z programem wychowawczo-profilaktycznym. Dni otwarte szkoły – kierowanie informacji do rodziców. Przekazywanie na bieżąco informacji o realizowanych programach wychowawczo-profilaktycznych za pomocą e-dziennika, poczty elektronicznej, strony internetowej szkoły, gazetek ściennych w szkole
Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole	Przekazywanie na bieżąco informacji o sukcesach, trudnościach i problemach uczniów za pomocą dziennika elektronicznego, podczas rozmów indywidualnych, zebrań klasowych. Rozmowy indywidualne z pedagogiem, psychologiem szkolnym, dyrektorem szkoły. Informacje na temat niskiej frekwencji. Współpraca z radą rodziców w zakresie pomocy materialnej dla uczniów potrzebujących wsparcia, dożywiania, dofinansowania wycieczek
Przekazywanie wiedzy na temat problemów wychowania i profilaktyki	Współpraca z rodzicami – organizacja spotkań i warsztatów dla rodziców ze specjalistami nt. uzależnienia od dopalaczy, Internetu, instytucjami wspierającymi rodzinę w działaniach wychowawczych. Gazetki i biuletyny dla rodziców – upowszechnianie materiałów edukacyjnych, w tym na temat ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Doskonalenie umiejętności rodziców w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Organizowanie spotkań z rodzicami –

	dostarczenie informacji, jak powinni zachować się w sytuacjach wymagających interwencji. Indywidualne konsultacje z wychowawcą i pedagogiem. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu specjalistycznych placówek zajmujących się pomaganiem młodzieży będącej w sytuacjach kryzysowych
--	---

Organizacja działań dla nauczycieli

Zadania	Formy realizacji
Organizacja doskonalenia zawodowego – kursy, warsztaty, szkolenia	Dostarczanie nauczycielom informacji o dostępnych formach doskonalenia poza szkołą, np. na temat kształtowania zachowań służących zdrowiu, rozwijania sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauki udzielania pierwszej pomocy

Organizacja wewnątrzszkolnego doskonalenia – doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców	Organizacja szkoleniowych rad pedagogicznych, np. z zakresu: 1) kształtowania zachowań służących zdrowiu, rozwijania sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauki udzielania pierwszej pomocy, 2) pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego, 3) rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie, 4) efektywnych metod pracy z uczniami z doświadczeniem migracyjnym oraz metod pracy w rozwijaniu umiejętności uczenia się, w tym uczenia się przez całe życie. Uzyskanie wiedzy na temat norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia dziecka, w tym zdrowia psychicznego wieku rozwojowego. Współdziałanie nauczycieli ze specjalistami, instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny, placówkami zajmującymi się ochroną zdrowia, zwłaszcza zdrowia psychicznego oraz ochroną dzieci przed krzywdzeniem
Propagowanie literatury na temat profilaktyki w szkole	Udostępnianie materiałów szkoleniowych. Gromadzenie literatury na temat szkolnej profilaktyki

Ewaluacja programu

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość. Najlepszych efektów można spodziewać się, gdy ewaluacji dokonuje się na podstawie obserwacji procesu wychowania.

Sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja i analiza zachowań uczniów,
- obserwacja postępów w nauce,

- frekwencja na zajęciach dydaktycznych,
- udział w konkursach,

Narzędzia ewaluacji:

- ankieta dla uczniów, rodziców i pracowników szkoły,
- obserwacja zachowania uczniów,
- analiza dokumentacji szkolnego pedagoga, psychologa i innych nauczycieli,
- analiza dokumentacji wychowawców,
- analiza sukcesów i osiągnięć uczniów,
- rozmowy indywidualne z rodzicami, uczniami i pracownikami szkoły,
- wytwory uczniów,
- analiza sprawozdań pielęgniarki dotyczących stanu zdrowia i wypadkowości uczniów.

Działania ewaluacyjne będą polegały na:

- zidentyfikowaniu celu ewaluacji i sformułowaniu pytań ewaluacyjnych ukierunkowanych na jego osiągnięcie,
- opracowaniu planu i strategii dokonania ewaluacji,
- zaplanowaniu sposobu opracowania wyników ewaluacji i ich udostępnienia społeczności szkolnej.

Ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego dokona powołany przez dyrektora szkoły zespół ds. ewaluacji programu, oceniający rezultaty i efektywność prowadzonych działań. Z wnioskami z przeprowadzonej ewaluacji rada pedagogiczna zostanie zapoznana na zebraniu kończącym rok szkolny.

Opracowanie: Zespół opracowujący plan profilaktyczno- wychowawczy:

- Katarzyna Konefał- Juźwik
- Jagoda Kownacka
- Agnieszka Kuczek